

KẾT QUẢ ĐÀO TẠO VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO NGHỀ CHO ĐỘI NGŨ CÔNG NHÂN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

Đỗ Thị Lan Anh

Trường Cao đẳng Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh
Email: anhdtl@kthcm.edu.vn

Article History

Received: 12/4/2020

Accepted: 17/5/2020

Published: 25/5/2020

Keywords:

vocational training, working class, Ho Chi Minh City.

ABSTRACT

Starting from the current situation of vocational training and creating a high quality workforce for society, specific and practical solutions are needed to improve the education and skills for working class. This is one of the key tasks of the process of industrialization and modernization. The paper presents the results of vocational training for workers in Ho Chi Minh City today and proposes some solutions to improve the quality of vocational training for this team in the process of industrialization and modernization. Being the socio-economic center and the largest human resource training center in the country, Ho Chi Minh City needs to promote the quality of vocational training for the working class to meet the increasing demands of society.

1. Mở đầu

TP. Hồ Chí Minh là một trung tâm kinh tế công nghiệp - dịch vụ lớn nhất cả nước, nơi tập trung đông đảo lực lượng lao động của nước ta. Là trung tâm đào tạo (ĐT) nguồn nhân lực lớn nhất cả nước, TP. Hồ Chí Minh phát triển mạnh về giáo dục trung học chuyên nghiệp, cao đẳng, đại học nhằm tạo ra lợi thế quan trọng để phát huy việc nghiên cứu và chuyển giao công nghệ, ĐT ngành nghề cho các tỉnh lân cận, cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao - nhất là nguồn nhân lực từ đội ngũ công nhân có trình độ học vấn, tay nghề, trình độ chuyên môn kỹ thuật phục vụ cho phát triển KT-XH của Thành phố từ “bề rộng” sang “chiều sâu”. Đào tạo nghề (ĐTNN) là một trong những nhiệm vụ quan trọng của Thành phố nhằm tạo nguồn nhân lực có khả năng thích ứng với những biến đổi nhanh chóng của thị trường lao động, đáp ứng các yêu cầu của quá trình CNH, HĐH gắn với kinh tế tri thức và hội nhập quốc tế.

Bài viết trình bày kết quả ĐTNN cho đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng ĐTNN cho đội ngũ này trong quá trình CNH, HĐH đất nước.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết phải nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

2.1.1. Vị trí, vai trò của đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Đội ngũ công nhân Việt Nam là một lực lượng xã hội to lớn, đang phát triển, bao gồm những người lao động chân tay và trí óc, làm công hưởng lương trong các loại hình sản xuất kinh doanh và dịch vụ công nghiệp, hoặc sản xuất kinh doanh và dịch vụ có tính chất công nghiệp (Ban Chấp hành Trung ương, 2008). Đội ngũ công nhân TP. Hồ Chí Minh có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển của Thành phố trên nhiều lĩnh vực, nhưng thể hiện tập trung nhất là ở lĩnh vực kinh tế, có những thành tựu đáng kể đóng góp cho sự phát triển của đất nước. Hằng năm, TP. Hồ Chí Minh đóng góp khoảng 30% tổng thu ngân sách cả nước; sản lượng công nghiệp thành phố chiếm khoảng 30% giá trị sản lượng toàn quốc và thu hút lượng lớn vốn FDI cho cả nước (Lư Quốc Thắng, 2019). Vai trò của đội ngũ công nhân Thành phố được thể hiện trên nhiều phương diện: là lực lượng sản xuất hàng đầu tại các thành phần kinh tế, góp phần to lớn vào thắng lợi của sự nghiệp CNH, HĐH; là lực lượng nòng cốt của hệ thống chính trị, của khối liên minh công - nông - trí thức và là trung tâm của khối đại đoàn kết toàn dân; là nhóm công nhân tiêu biểu của một đô thị công nghiệp lớn nhất cả nước...

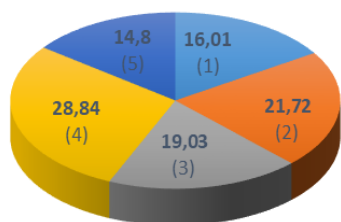
2.1.2. Sự cần thiết phải đào tạo nghề cho đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Theo Khoản 2, Điều 3 Luật Giáo dục nghề nghiệp, *ĐT nghề nghiệp* là hoạt động dạy và học nhằm trang bị kiến thức, kỹ năng và thái độ nghề nghiệp cần thiết cho người học để có thể tìm được việc làm hoặc tự tạo việc làm sau khi hoàn thành khóa học hoặc để nâng cao trình độ nghề nghiệp (Quốc hội, 2014). Theo Bùi Ngọc Dương (2018), ĐTNN là quá trình truyền thụ và lĩnh hội một hệ thống tri thức nhất định trong nghề ĐT và tư duy con người, các kỹ năng, kỹ xảo và năng lực nhận thức để hình thành nhân cách nghề nghiệp. Như vậy, có thể hiểu ĐTNN là quá trình tác động có mục đích, có tổ chức đến người học nghề để hình thành và phát triển một cách có hệ thống những kiến thức,

kỹ năng và thái độ nghề nghiệp cần thiết nhằm đáp ứng nhu cầu của xã hội, trong đó có nhu cầu quốc gia, nhu cầu doanh nghiệp và nhu cầu bản thân người học nghề.

Hiện nay, trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế, để phát triển nền kinh tế nước ta nói chung và TP. Hồ Chí Minh nói riêng, nhu cầu nhân lực đối với công nhân kỹ thuật, nhân viên nghiệp vụ tăng cả về số lượng, chất lượng, đòi hỏi công tác ĐTN cũng phải được nâng cao về nhiều mặt để đáp ứng. ĐTN cho đội ngũ công nhân Thành phố, ngoài việc nâng cao trình độ chuyên môn tay nghề, cần nâng cao kỹ năng nghề nghiệp khác như: kỹ năng quản lý thời gian, làm việc nhóm, chịu áp lực công việc,... giúp công nhân có thêm cơ hội tìm kiếm việc làm, đáp ứng được nhu cầu tuyển dụng của các nhà doanh nghiệp cũng như nâng cao chất lượng ĐTN hiện nay.

Kết quả phân tích nhu cầu nhân lực Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh (2019) cho thấy, nhiều doanh nghiệp hiện nay chú trọng tuyển dụng lao động đã qua ĐT (sơ cấp nghề, trung cấp, cao đẳng, đại học trở lên) chiếm 83,99% (tăng 7,82% so với năm 2018). Các ngành tập trung nhu cầu tuyển dụng: Cơ khí; Điện lạnh - điện công nghiệp; Điện tử - công nghệ thông tin; Kế toán; Hành chính văn phòng; Quản lý điều hành; Tài chính - ngân hàng; Kiến trúc kỹ thuật công trình xây dựng; Vận tải; Công nghệ thực phẩm. Như vậy, nhu cầu nhân lực có trình độ chuyên môn kỹ thuật ngày càng được các doanh nghiệp quan tâm hàng đầu, nhất là trong bối cảnh toàn cầu hóa và Cách mạng công nghiệp 4.0, chất lượng lao động cần phải được chú trọng hơn nữa, đáp ứng yêu cầu của Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ X phân đấu: “Đến năm 2020, tỉ lệ lao động đang làm việc đã qua ĐTN đạt 85% trong tổng số lao động làm việc” (Đảng Cộng sản Việt Nam - Đảng bộ TP. Hồ Chí Minh, 2015, tr 120).

- (1) Chưa qua ĐT
- (2) Đại học trở lên
- (3) Cao đẳng
- (4) Trung cấp
- (5) Sơ cấp nghề

Nhu cầu nhân lực TP. Hồ Chí Minh 2019 theo trình độ ĐT

(Nguồn: Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh)

Điều đó lý giải, lao động có trình độ tay nghề cao ở TP. Hồ Chí Minh ngày càng chiếm vị trí quan trọng trong quá trình CNH, HĐH. Xu hướng “trí thức hóa công nhân” là một thực tế; tuy nhiên, đánh giá tổng thể, trình độ học vấn của đội ngũ công nhân tại TP. Hồ Chí Minh hiện nay vẫn chưa đáp ứng với nhu cầu nhân lực của Thành phố. Rất đông các trường ĐT bậc đại học, trên đại học nhưng chưa thực sự chú trọng ĐTN, tạo ra nghịch lý “thừa thầy thiếu thợ”, và với công suất ĐTN hiện nay nếu không có những đột phá cần thiết, TP. Hồ Chí Minh sẽ gặp không ít khó khăn, nhất là đối với lực lượng lao động chưa qua ĐTN.

Mặt khác, nghiên cứu về hiện trạng việc làm qua ĐTN và hiệu quả của ĐTN từ việc làm của người lao động cho thấy, người lao động có số năm đi học và kinh nghiệm tăng thì tiền lương có xu hướng tăng; tiền lương bình quân của nhóm có chuyên môn kỹ thuật cao hơn nhóm không có chuyên môn kỹ thuật là 45,6%; tiền lương bình quân của nhóm công nhân kỹ thuật và nhóm cao đẳng trở lên cao hơn nhóm không có trình độ chuyên môn kỹ thuật lần lượt là 29,1% và 73,4% (Bùi Tôn Hiến, 2009). Vì vậy, nâng cao hiệu quả ĐTN là một hướng đi thiết thực giúp cải thiện chất lượng cuộc sống của người lao động, góp phần vào mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

2.2. Kết quả đào tạo nghề cho đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

2.2.1. Một số thành tựu trong đào tạo nghề cho công nhân ở Thành phố hiện nay

TP. Hồ Chí Minh là nơi tập trung đông đảo các trường đại học, nhất là các trường trung cấp, cao đẳng nghề; các trung tâm dạy nghề ngắn và dài hạn nhằm ĐTN ra lực lượng công nhân cho Thành phố và cả nước. Theo số liệu thống kê của Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh (2017), trong năm 2016, tại TP. Hồ Chí Minh có 56 trường đại học, 26 trường cao đẳng chuyên nghiệp, 19 trường cao đẳng nghề, 41 trường trung cấp và 27 trường trung cấp nghề. Ngoài ra, trên địa bàn Thành phố còn có 65 trung tâm dạy nghề và 324 cơ sở dạy nghề thường xuyên ngắn hạn. Trong những năm gần đây, công tác dạy nghề ở TP. Hồ Chí Minh đã có sự chuyển biến mạnh mẽ. Đến nay đã hình thành hệ thống dạy nghề chính quy với 3 trình độ (sơ cấp nghề, trung

cấp nghề, cao đẳng nghề) và dạy nghề thường xuyên (không chính quy), thay thế dạy nghề ngắn hạn và dài hạn; chuyển dần sang dạy nghề theo định hướng cầu của thị trường lao động và việc làm của người lao động.

Mạng lưới cơ sở dạy nghề được phát triển rộng khắp, tỉ lệ sinh viên ra trường có việc làm ngày càng cao. Theo số liệu thống kê của Sở Lao động - Thương binh và Xã hội TP. Hồ Chí Minh năm 2019, tỉ lệ sinh viên ra trường có việc làm phù hợp với ngành nghề được ĐT ở khối trường cao đẳng chiếm 81,76%. Đặc biệt, một số trường có tỉ lệ sinh viên tốt nghiệp có việc làm đạt 100% như Cao đẳng Kỹ thuật Cao Thắng, Cao đẳng Lý Tự Trọng; Cao đẳng Kinh tế - Công nghệ Thành phố. Khối trường trung cấp, học sinh sau tốt nghiệp có việc làm phù hợp chiếm 79,96%. Một số trường có tỉ lệ sinh viên tốt nghiệp có việc làm đạt 100% như Trung cấp nghề Bình Thạnh, Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12, Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Nguyễn Hữu Cảnh, Trung cấp Kỹ thuật - Kinh tế Sài Gòn... Cũng theo số liệu thống kê này, trong năm 2019, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp TP. Hồ Chí Minh đã ĐT và cung cấp cho thị trường lao động hơn 247.300 công nhân có trình độ tay nghề cao, trong đó có 50.700 công nhân nữ. Lĩnh vực y tế (ĐT chính quy trình độ cao đẳng, trung cấp) với các ngành nghề được các doanh nghiệp và cơ sở y tế công lập của Thành phố đánh giá cao như Điều dưỡng, Dược sĩ, Y sĩ.

Thành phố đã thực hiện xã hội hóa hoạt động ĐT, huy động các nguồn lực xã hội tham gia phát triển dạy nghề nhằm ĐT ra đội ngũ công nhân chất lượng cao cung ứng cho xã hội. Trong giai đoạn 2013-2017, Công đoàn Thành phố đã tổ chức, phối hợp với các trường, trung tâm Giáo dục thường xuyên, doanh nghiệp, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tổ chức các chương trình nhằm ĐT, bồi dưỡng trình độ văn hóa, tay nghề cho công nhân: có 29.678 công nhân lao động học bổ túc văn hóa; có 61.672 công nhân lao động được Trung tâm Giáo dục thường xuyên Tôn Đức Thắng, Trường Trung cấp nghề Kỹ thuật nghiệp vụ Tôn Đức Thắng tổ chức ĐT, bồi dưỡng trình độ văn hóa, tay nghề tại Trường và tại doanh nghiệp; kí kết liên tịch với Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Thành phố trong tổ chức ĐT, ĐT lại, tổ chức hội thi tay nghề, nâng bậc cho công nhân lao động... (Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam - Liên đoàn Lao động TP. Hồ Chí Minh, 2018, tr 13).

Ngoài ra, Đảng bộ và chính quyền Thành phố đã phối hợp với Liên đoàn lao động TP. Hồ Chí Minh tổ chức nhiều hoạt động hỗ trợ đội ngũ công nhân nâng cao tay nghề như “*Ôn lý thuyết, luyện tay nghề, thi thợ giỏi*” nhằm nâng lương, nâng bậc. “Từ 2013-2017, các cấp công đoàn đã phối hợp tổ chức 4.149 hội thi Bàn tay vàng, hội thi tay nghề, nâng bậc thợ cho 402.953 công nhân, kết quả có 346.692 công nhân được doanh nghiệp nâng bậc thợ, nâng lương” (Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam - Liên đoàn Lao động TP. Hồ Chí Minh, 2018, tr 9). Từ năm 2004, “*Giải thưởng Tôn Đức Thắng*” đã được Ủy Ban nhân dân TP. Hồ Chí Minh công nhận là giải thưởng cấp Thành phố, dành cho công nhân trực tiếp sản xuất có thành tích xuất sắc trong lao động sáng tạo và ĐT thợ trẻ giỏi.

Với những nỗ lực trong ĐT của Thành phố, tỉ lệ người lao động qua ĐT trong lực lượng lao động ngày càng tăng, từ mức 25-30% vào các năm 1995-1996 lên đến trên 60% vào năm 2011, và trên 70% vào 2016 (Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh - Ban Tuyên giáo, 2016, tr 147).

2.2.2. Một số tồn tại trong đào tạo nghề cho công nhân ở Thành phố hiện nay

Sự tác động của toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, tình hình kinh tế - chính trị trong và ngoài nước, sự tiến bộ vượt bậc của khoa học - công nghệ thúc đẩy sự phát triển nhảy vọt trên nhiều lĩnh vực, song cũng chứa đựng nhiều thách thức đối với giáo dục nghề nghiệp ở TP. Hồ Chí Minh. Bên cạnh những thành tựu đạt được, công tác ĐT cho đội ngũ công nhân Thành phố hiện nay cũng đang tồn tại những hạn chế nhất định:

- Chính sách phân luồng học sinh sau khi học xong THCS, THPT chưa được thực hiện đồng bộ và triệt để. cộng với tâm lí muốn vào đại học của nhiều người dẫn đến chất lượng đầu vào của các cơ sở dạy nghề nhìn chung còn thấp; sự bất cập về cơ cấu, trình độ lao động ảnh hưởng khá nhiều đến công tác ĐT. Bên cạnh đó, tâm lí chung của xã hội cho rằng công nhân có vị trí, vai trò, thu nhập thấp hơn so với những ngành nghề khác; một bộ phận người lao động quan niệm là làm công nhân thì không cần phải học nghề tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, chỉ cần xin vào các nhà máy, xí nghiệp; phía doanh nghiệp sẽ ĐT ngắn hạn cho họ. Thực tế này dẫn đến tình trạng nhiều trường dạy nghề khó tuyển được người học, một số ngành nghề tuyển được số lượng người học rất ít, không đạt được chỉ tiêu như Trường Trung cấp nghề Nguyễn Hữu Cảnh, Trường Cao đẳng Bán công Công nghệ và Quản trị Doanh nghiệp... Vì vậy, các cơ sở ĐT gặp nhiều khó khăn trong việc tổ chức ĐT, đảm bảo chất lượng đầu ra.

- Thực trạng thiếu đội ngũ giảng viên có năng lực và kinh nghiệm nghề nghiệp còn tồn tại ở nhiều trường nghề trên địa bàn Thành phố dẫn đến chất lượng ĐT chưa đồng bộ; mối liên kết giữa cơ sở ĐT, nhà tuyển dụng lao động và người lao động chưa được thắt chặt, chưa đảm bảo ĐT theo đúng yêu cầu của thị trường lao động và nhu cầu học nghề của người lao động.

- Một số trường chưa chú trọng đầu tư cơ sở vật chất, quy mô ĐTN nhỏ, cơ cấu ngành nghề ĐTN chưa theo sát với nhu cầu nhân lực, dẫn đến tình trạng vừa thừa vừa thiếu việc làm, sinh viên ra trường bị thất nghiệp, trình độ, tay nghề của công nhân chưa đáp ứng với yêu cầu đang làm việc tại các doanh nghiệp.

- Đối với một số nghề, người học ra trường có việc làm ngay (lĩnh vực kỹ thuật công nghệ) nhưng nhiều nghề rất khó kiếm việc làm (lĩnh vực đòi hỏi trình độ chuyên môn, kỹ thuật, tay nghề cao) vì bản thân người học thiếu năng lực thực hành, thái độ, tác phong lao động còn yếu. Nhiều doanh nghiệp thiếu cơ chế khuyến khích ĐTN kỹ năng nghề nghiệp cho công nhân.

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho đội ngũ công nhân ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Giáo dục nghề nghiệp cần thực hiện theo hướng đáp ứng nhu cầu xã hội, thị trường lao động và nhà tuyển dụng. ĐTN theo định hướng Chuẩn đầu ra là một tất yếu khách quan cần thực hiện trong công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện GD, trong đó có hệ thống ĐTN nghề nghiệp (Nguyễn Trọng Sơn, 2016). Trong giai đoạn 2011-2020, dạy nghề phải thực hiện được nhiệm vụ chiến lược là: ĐTN đội ngũ công nhân kỹ thuật trực tiếp trong sản xuất, kinh doanh có trình độ cao, đủ về số lượng, hợp lý về cơ cấu ngành nghề, cấp trình độ và có chất lượng cho các ngành, vùng kinh tế, đặc biệt là các ngành kinh tế mũi nhọn, vùng kinh tế trọng điểm, phục vụ có hiệu quả cho công nghiệp hoá đất nước và hội nhập. Thực hiện Chương trình “*Nâng cao chất lượng giáo dục nghề nghiệp TP. Hồ Chí Minh đến năm 2020*”, để nâng cao chất lượng ĐTN cho đội ngũ công nhân ở TP. Hồ Chí Minh, cần phải thực hiện một số giải pháp cụ thể sau:

Thứ nhất, cần thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐTN theo tinh thần Nghị quyết số 29/NQ-TW trong dạy nghề, bao gồm cả mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học, tổ chức, quản lý giáo dục, đảm bảo nâng cao chất lượng GD-ĐTN, theo kịp các nước trong khu vực và thế giới, gắn chặt ĐTN với thực tiễn sản xuất và đời sống; khắc phục sự mất cân đối giữa mở rộng quy mô và nâng cao chất lượng, giữa ĐTN và ĐTN đại học; thực hiện chủ trương xã hội hóa giáo dục, đảm bảo đạt được 4 mục tiêu của giáo dục thế kỉ XXI là: *học để biết, để làm, để cùng chung sống và tự khẳng định...*

Thứ hai, Thành phố cần đẩy mạnh giáo dục hướng nghiệp trong các trường THCS, THPT, giúp học sinh tự chọn nghề phù hợp với sở trường, trình độ, nhu cầu phát triển của bản thân và yêu cầu phát triển của đất nước; phát triển mạnh các tổ chức tư vấn nghề nghiệp cho học sinh phổ thông; tăng cường giáo dục kỹ năng tổng hợp, kỹ năng thực hành cho học sinh, sinh viên các trường chuyên nghiệp, cao đẳng và đại học; phát triển hệ thống các trường dạy nghề, trung tâm dịch vụ việc làm cho công nhân... đúng với chủ trương, đường lối của Đảng về định hướng phát triển nghề nghiệp: “*Xây dựng và thực hiện hệ thống chính sách hướng nghiệp ở cấp học phổ thông để giúp cho thanh niên, học sinh định hướng đúng đắn việc chọn nghề và hiểu rõ được ý nghĩa của việc gia nhập đội ngũ công nhân; tạo điều kiện phát triển đội ngũ công nhân trẻ có trình độ cao, chuyên một bộ phận lớn nông dân thành công nhân*” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2009, tr 295).

Thứ ba, chính quyền Thành phố cần xây dựng chiến lược, quy hoạch phát triển dạy nghề một cách đồng bộ; đổi mới hệ thống dạy nghề đáp ứng nhu cầu thị trường lao động trong nước và quốc tế. Tăng cường công tác quản lý nhà nước về dạy nghề, dự báo nhu cầu lao động theo ngành nghề, trình độ; thu hút các thành phần kinh tế tham gia vào lĩnh vực ĐTN; kiểm định, đánh giá chất lượng dạy nghề. Cần khuyến khích mở rộng các hình thức ĐTN tại nhà máy, xí nghiệp và cơ sở sản xuất kinh doanh. Các công ty, xí nghiệp cần có quỹ ĐTN để bồi dưỡng, nâng cao, ĐTN lại công nhân nhằm đáp ứng yêu cầu thay đổi công nghệ, áp dụng tiến bộ kỹ thuật mới, giải quyết hợp lý số lao động dư thừa do quá trình sắp xếp lại sản xuất. Mở rộng các hình thức phát triển tài năng, quỹ khen thưởng cho công nhân giỏi nghề, thi chọn thợ giỏi để khuyến khích công nhân tự phấn đấu rèn luyện trong học tập, lao động sản xuất.

Thứ tư, thực hiện tầm nhìn xa trong quản lý vĩ mô là đầu tư chiều sâu, đón trước những nhu cầu về nhân lực cho quá trình phát triển KT-XH theo hướng CNH, HĐH gắn với đô thị hóa, kinh tế tri thức và hội nhập quốc tế. Dạy nghề cho người lao động là một giải pháp cần phải “*đi trước*” một bước và coi đây là một trong những yếu tố hấp dẫn đầu tư. Những ràng buộc đối với các nhà đầu tư nên bắt đầu từ khâu ĐTN trước khi tuyển dụng.

Thứ năm, phải đa dạng loại hình ĐTN, nhiều hình thức học tập đối với hệ thống các trường dạy nghề ở TP. Hồ Chí Minh. Quá trình ĐTN phải được tiến hành đồng bộ, chú trọng giáo dục hướng nghiệp và dạy nghề phổ thông trong hệ thống giáo dục nghề nghiệp; mở các lớp dạy nghề, bồi dưỡng tay nghề ngay trong các nhà máy, xí nghiệp. Áp dụng nhiều hình thức ĐTN phù hợp với từng đối tượng, bố trí thời gian học tập hợp lý như: học vào buổi tối và ngày nghỉ, học tại chức, bổ túc, tập trung... để nhanh chóng nâng cao trình độ văn hóa, khoa học kỹ thuật, chuyên môn nghiệp vụ, kiến thức xã hội... cho công nhân, tạo điều kiện thuận lợi cho công nhân tham gia học tập, từng bước “*tri thức hóa công nhân*”.

Nội dung học tập cho công nhân cần *đa dạng, thiết thực, dễ hiểu*, quán triệt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; cần chú trọng giáo dục cho công nhân, nhất là công nhân trẻ tuổi có ý thức làm chủ, ý chí quyết tâm,

thái độ lao động có kỉ luật, có kĩ thuật, đạt năng suất và hiệu quả cao nhằm mang lại lợi ích cho bản thân, gia đình và xã hội; giáo dục tinh thần yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội; củng cố khối liên minh công - nông - trí thức.

Phải thường xuyên ĐT, ĐT lại, bồi dưỡng nâng cao trình độ học vấn, chuyên môn, kĩ năng nghề nghiệp cho công nhân, đặc biệt là công nhân trẻ, công nhân từ nông dân, công nhân nữ có khả năng tiếp thu nhanh và làm chủ công nghệ mới, nâng cao năng suất lao động, chất lượng và hiệu quả sản xuất kinh doanh. Đây mạnh quy hoạch nguồn nhân lực, ĐT đội ngũ cán bộ kĩ thuật và công nhân có trình độ cao, đáp ứng yêu cầu của các ngành công nghiệp hiện đại; có chính sách khuyến khích, tạo điều kiện cho công nhân tự học tập nâng cao trình độ học vấn, chuyên môn, kĩ năng nghề nghiệp, ngoại ngữ. Xây dựng, hoàn thiện nội dung, chương trình ĐTN, gắn ĐT lí thuyết với rèn luyện kĩ năng thực hành, đồng thời giáo dục nâng cao nhận thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, rèn luyện phẩm chất đạo đức, tác phong công nghiệp, kỉ luật lao động. Đưa vào chương trình ĐTN nội dung học tập pháp luật như Luật Lao động, Luật Công đoàn, Luật Doanh nghiệp... (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2009, tr 296). Cần xây dựng quy chế học tập, hình thức thi đua, khen thưởng, khuyến khích, động viên công nhân tích cực học tập, rèn luyện tay nghề, như hội thi “*Luyện tay nghề, thi thợ giỏi*” định kì hàng năm phù hợp với thực tế và sự phát triển của các ngành nghề trên địa bàn nhằm phát hiện ra những “*Bàn tay vàng*” cho Thành phố. Điều chỉnh, bổ sung nhiều hoạt động trong *Tháng Công nhân* nhằm chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho công nhân.

3. Kết luận

ĐTN là một trong những khâu quan trọng trong hệ thống giáo dục nghề nghiệp, tác động mạnh mẽ và rõ rệt đến chất lượng đội ngũ công nhân tại các cơ sở trực tiếp sản xuất. Vì vậy, nâng cao trình độ học vấn, tay nghề, từng bước trí thức hóa công nhân, đặc biệt là công nhân trẻ, nhằm đảm bảo chất lượng, cơ cấu hợp lí để đội ngũ công nhân Thành phố có trình độ học vấn, kĩ năng nghề nghiệp ngày càng cao, có khả năng làm chủ công nghệ mới, hiện đại nhằm nâng cao năng suất lao động, hiệu quả sản xuất kinh doanh là một yêu cầu cấp thiết và quan trọng. ĐTN cho đội ngũ công nhân là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược, thường xuyên và lâu dài, được Đảng bộ và chính quyền Thành phố, tổ chức Công đoàn và các ban ngành đoàn thể quan tâm. Cùng với ý chí quyết tâm học tập nâng cao tay nghề của đội ngũ công nhân, Thành phố sẽ tạo ra được lớp công nhân có trình độ học vấn cao, chuyên môn kĩ thuật giỏi, đáp ứng nhu cầu tuyển dụng, nhu cầu làm việc của các doanh nghiệp hiện nay, bởi đội ngũ công nhân là lực lượng cơ bản, nòng cốt nhất - lực lượng tiên phong, quyết định sự thành công trong quá trình CNH, HĐH ở TP. Hồ Chí Minh và ở nước ta hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2008). *Nghị quyết số 20-NQ/TW, ngày 28/01/2008 về tiếp tục xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam thời kì đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.*
- Bùi Ngọc Dương (2018). *Một số vấn đề lí luận về công tác quản lí đào tạo nghề ở các trường cao đẳng nghề đáp ứng nhu cầu thị trường lao động hiện nay.* Tạp chí Giáo dục, số 442, tr 26-30.
- Bùi Tôn Hiến (2009). *Nghiên cứu việc làm qua đào tạo nghề ở Việt Nam.* Luận án tiến sĩ chuyên ngành Kinh tế lao động, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân.
- Đảng Cộng sản Việt Nam - Đảng bộ TP. Hồ Chí Minh (2015). *Văn kiện Đại hội Đại biểu lần thứ X.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2009). *Văn kiện Hội nghị Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa X.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Lưu Quốc Thắng (2019). *Thành phố Hồ Chí Minh - đầu tàu kinh tế của cả nước.* Báo Nhân dân điện tử, truy cập ngày 30/4/2019. <https://www.nhandan.com.vn/kinhte/item/40030002-tp-ho-chi-minh-dau-tau-kinh-te-cua-ca-nuoc.html>.
- Nguyễn Trọng Sơn (2016). *Cơ sở khoa học về quản lí đào tạo nghề theo hướng chuẩn đầu ra đáp ứng nhu cầu nhân lực.* Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 5, tr 86-89.
- Quốc hội (2014). *Luật Giáo dục nghề nghiệp* (luật số 74/2014/QH13, ngày 27/11/2014).
- Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam - Liên đoàn Lao động TP. Hồ Chí Minh (2018). *Văn kiện Đại hội Công đoàn TP. Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kì 2018-2023.*
- Thành ủy TP. Hồ Chí Minh - Ban Tuyên giáo (2016). *Những vấn đề chủ yếu của Văn kiện Đại hội Đảng bộ TP. Hồ Chí Minh lần thứ X nhiệm kì 2015-2020.* NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.
- Thủ tướng Chính phủ (2014). *Quyết định số 761/QĐ-TTg ngày 23/5/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Đề án phát triển trường nghề chất lượng cao đến năm 2020”.*
- Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh (2019). *Nhu cầu nhân lực 2019.* Truy cập tại <http://www.dubaonhanluchcmc.gov.vn>.
- Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh (2017). *Thị trường lao động TP. Hồ Chí Minh - Dự báo nhu cầu nhân lực năm 2017.* Truy cập tại <http://www.dubaonhanluchcmc.gov.vn>.